

Grenland Friteater.FLUKTEN.09

Magiske rom

Noe av det første jeg gjorde da jeg fikk oppgaven å lage Smuglere hjemme i Porsgrunn i 1995, var å lete etter det rette stedet med den rette tidskoloritten. Det var ingen annen råd enn at vi til slutt havnet på museum - Sjøfartsmuseet i Porsgrunn. Resten av bymiljøet var for herjet med til å kunne passere som 1920-tall. Det var et lykkelig valg.

Jeg var ikke vant til å lage utendørs teater i Norge. Men det hadde vi gjort mange ganger på 80-tallet i Italia, Spania og Polen, og der var det ikke vanskelig å finne steder som hadde bevart en historisk patina. Vi bare satte lys på en husfasade og plutselig var det en scene for små sceniske noveller i en slags hardkokt film noir-stil. Tema var alltid en amoralsk miks av mord, vold og dekadanse.

Våre "Forestillinger for fasader" besto stort sett av det som på tradisjonelt teater kalles "entréer og sortier" - innganger og utganger: Dører, vinduer, porter, hushjørner, murer, kanter, osv. og deres muligheter for å skjule noe. Så kan noe som har vært skjult plutselig dukke opp for et øyeblikk og bli borte like brått: En mann kommer rundt et hushjørne og går inn en dør. En kvinne viser seg i et vindu ovenfor og blir borte med et skrik.

Jeg husker at jeg gikk rundt på Sjøfartsmuseet og lette etter slike muligheter for å la ting dukke opp og forsvinne igjen - ikke bare skuespillere, men også store "rekvisitter" som biler og båter. Jeg husker oppdagelsen av at noen av stedene rammet inn rommet mot elva på perfekt vis, slik at mastene på en smuglerskute plutselig kunne dukke opp ut av ingenting.

Andre rom var enda mer "magiske"; det forsto jeg etter hvert som vi begynte å prøve med skuespillerne. Siden har jeg sett over ett av dem litt mer nøye og tallet minst tolv helt distinkte entrè og sortie-muligheter i fire plan i dybden. Det er en slags uvanlig luksus for en regissør.

Vi som ellers aldri hadde råd til noen scenograf - enn si bygge en scenografi, kunne plutselig boltre oss i en fantastisk scenografi som samtidig hadde den egenskapen at den ikke bare var teater, men virkelige steder og bygninger med sin historie og patina.

Dramaturgien i forestillingen ble skapt gjennom møtet mellom de rommene som fantes i løypa og historien i romanen. De store rekvisittene - biler og båter - ble distribuert utover i stykket med den største helt til slutt som en "Deus ex machina" når slepebåten "Inus" kjører rett inn i scenebildet.

Da vi etter lang tid bestemte oss for å sette opp *Flukten* som en fortsettelse av *Smuglere*, var en av mine første ideer at vi skulle bruke det samme området på Sjøfartsmuseet, men begynne der *Smuglere* sluttet og gå motsatt vei.

Denne gangen har vi med oss dyktige folk som tilpasser og fyller rommene med en rikdom av detaljer. Og til sist er det alltid lyset som omskaper rommet på magisk vis, som framhever det vi vil vise fram og skjuler det vi ikke vil ha og som skaper tredimensjonale figurer som kaster skygger.

Slik er min begynnelse: Et hus står der med sine hemmeligheter. Lyset faller på en person som passerer foran oss. En skygge faller på veggen. Historien er i gang.

Tor Arne Ursin

Arthur Omre - et liv i flukt

I 1935 ble 47-årige Ole Arthur Antonisen sluppet fri fra fengsel, etter flere dommer for smugling, bedrageri og tyveri. Med seg ut i friheten bar han et manus med delvis selvbiografisk innhold, "Smuglere". Boken ble en sensasjon og forfatteren, Arthur Omre, etablerte seg raskt som en av de store fortellerne i norsk litteratur.

I sin tid ble Omre satt rett inn i en hardkokt tradisjon, hans korte og fortellende stil sammenlignet med bla. Hemingway. Omre hevdet selv han ikke hadde lest denne, men innrømmet å være preget av amerikanernes trang til "facts, facts, og facts", som han selv sa.

Gjennomgående i de fleste av hans historier, er hovedpersonene på kant med loven og samfunnet i hovedrollen. De har av forskjellige grunner trådt over samfunnets grenser og ender opp med å kjempe med skjebnen og sine egne svakheter, mens de aldri gir opp håpet om å komme tilbake til heder og verdighet. Dette er et tema man finner i "Flukten". Anton Juel flykter, han gambler, men fortiden innhenter ham. Igjen og igjen.

Arthur Omre (1887 - 1967) førte selv en omflakkende tilvarelse. Mye i livet hans er i dag ukjent, han diktet like mye sitt eget liv som sine bøker. Mytene om ham er mange. Selv gjorde han ikke noe for å oppklare dem. Sin selvbiografi nektet han å skrive; "Mitt liv har vært for jævlig", sa han bare.

Han vokste opp i Horten, dro til sjøs som femtenåring, søkte senere lykken i USA som ingeniør, som journalist, som hvem vet hva? Hjemme igjen slo han seg opp som forretningsmann, men alltid gikk det galt og snart ble han innhentet av gammel gjeld. Han gambler, men taper og ender med smugling, med svindel, tyveri og vold mot politiet. Flere fengselsopphold tar år av livet hans. Hans kone forlater ham.

Men det er i fengselet han oppdager talentet som skal redde ham. Han skriver. Fyller notatbøker med historier og får enkelte noveller på trykk. Vel ute av fengselet går det ikke lenge før han debutterer med "Smuglere." Noen år senere følger han opp historien om Anton Juel med "Flukten." En rekke romaner, noveller og skuespill gjør ham etablert. Han slipper å flykte mer.

Han ender opp i Porsgrunn, med sin andre kone og sønn. Det var her han virket de siste årene av sitt forfatterliv. Han er begravet på Vestsiden kirkegård.

På vei hjem

fra en stri utendørsprøve stikker jeg innom en pub i Storgata for å ta en stille pils. Jeg blir straks peila inn av en kar som neppe hadde vært på jobb den dagen. Han måler meg med et fuktig, direkte blikk og sier:
- Dø, teater, det er kjedelige greier.

Og jeg tenker: pokker heller, her sliter en ræva av seg for å lage forestillinger og festivaler og byvandring og når en skal ta seg en velfortjent øl så får en sånne gretne bemerkninger slengt etter seg. Og jeg tenker: ja, teater er marginale greier, de fleste bryr seg katta. En får bare akseptere at folk flest gir blanke i det vi bruker så mye tid og krefter på. Ingen har bedt deg om å drive med denne geskjeften heller. Tåler du ikke såpass, så får du finne deg noe annet å gjøre. Da kan du drikke ølen din i fred og.

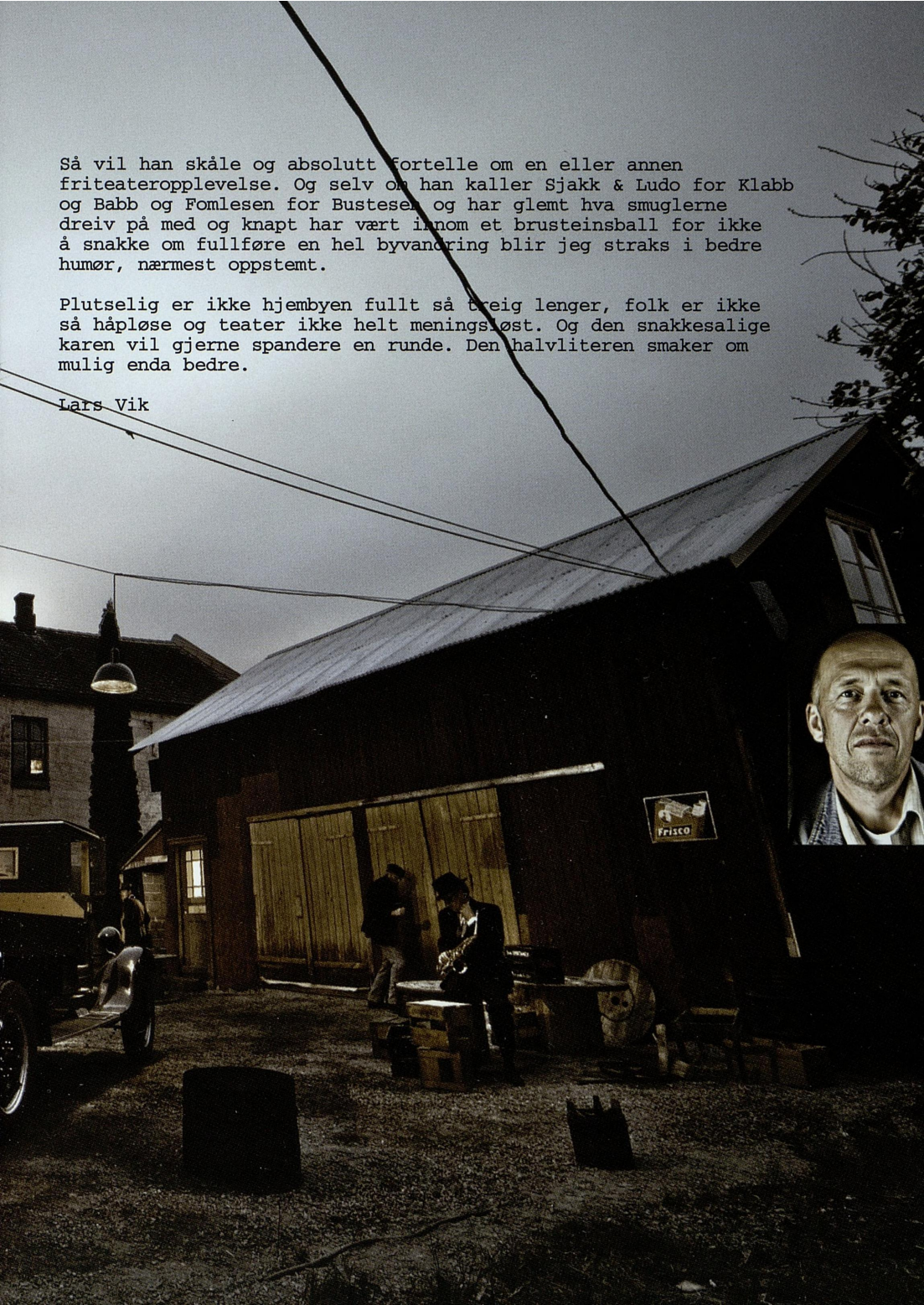
Fyren legger armen rundt skulderen min, han tar seg en real slurk og raper friskt i øret mitt. Det er da merkelig og, tenker jeg, først skjeller de deg ut og etterpå eglrer de seg innpå. Han tar sats nå, røsker meg i jakkeslaget og snøvler: - Men ikke når dere gjør det!

Så vil han skåle og absolutt fortelle om en eller annen friteateropplevelse. Og selv om han kaller Sjakk & Ludo for Klabb og Babb og Fomlesen for Bustesen, og har glemt hva smuglerne dreiv på med og knapt har vært innom et brusteinsball for ikke å snakke om fullføre en hel byvandring blir jeg straks i bedre humør, nærmest oppstemt.

Plutselig er ikke hjembyen fullt så treig lenger, folk er ikke så håpløse og teater ikke helt meningsløst. Og den snakkesalige karen vil gjerne spandere en runde. Den halvliteren smaker om mulig enda bedre.

Lars Vik

Paradiset, Oslo 1925

FLUKTEN 2009

Fritt etter Arthur Omres roman fra 1936.

Produsert av Grenland Friteater.

Premiere Sjøfartsmuseet, Porsgrunn søndag 7.juni.

Aktører:

Lars Vik:	Anton Juel - smugler, alias Karl Berg, fiskehandler
Anne-Sophie Erichsen:	Klara, hans kone
Kjersti Posti Høgli:	Frøken Unstad
Geddy Aniksdal:	Lensmannbetjent Sylte
Leif Arild Sanden:	Jansen, politi-inspektør, mm
Malin Bratlie:	Frøken Bertelsen, mm
Silje Elde:	Anna
Cathrine Hovland:	En serveringsdame, mm
Tulla:	En nabokjerring, mm
Olav Hanto:	Oskar og Postmester Børve
Even Bolstad:	Josefsen, mm
Anders Restad:	Nesse
Stian Sandersen:	Politikonstabel, en skipper
Tobias Vik:	Politikonstabel, mm

Andre medvirkende:

Taran Kristoffer Syftestad Lister: Anton og Klaras sønn, mm,
Bjørn Tore Moen: en boms, en sjåfør, mm, Svein Holt: en boms,
mm, Christian Asdahl: en ung gutt, en ung fisker, mm, Stein
Roger Bjerkely: en melkemann, en prest, mm, Tone Nilsen: en
vaskekone, en prestefrue, mm, Karla og Amalie Ausland Bjerkely:
melkemannens assistenter, prestens døtre, Ida Holte Lid:
en serveringsdame, en utsvevende dame, Sigurd Nørsteberg Hovd:
en ung mann, en fisker, Vigdis Nørsteberg Hovd: en serveringsda-
me, en ung pike, Evy Høst Jørgensen: en vaskekone, en frue, mm,
Silje Førseth Høglund: en utsvevende dame, en ung dame, mm

Orkesteret:

Guttorm Guttormsen: saksofon, klarinett
Vidar Ytre-Arne: fiolin
Oddbjørn Aase/Halvard Kausland: trekkspill

Sangere: Cathrine Hovland, Silje Eide, Stian Sandersen,
Malin Bratlie

Manus og regi:
Regiassistent
Musikk:
Scenografi:

Kostymer:
Rekvisitter:
Lysdesign:
Produksjonsleder:
Produksjonsassistent:
Scenemester:
Dramaturg:

Lyd:
Lystekniker:
Rigg/teknisk:
Lystekniker:
Rigg/teknisk:

Frisør:
Fotograf:
Program:
Publikumsamfier:
Catering:

Tor Arne Ursin
Kjersti Posti Høgli
Guttorm Guttormsen
Hans Georg Andersen
og Kjersti Posti Høgli
Guro Dale

Kjersti Posti Høgli
Jean-Vincent Kerebel
Vibeke Lie
Maria Løkken
Trym Sigurdson
Jesper Halle
Erlend Stein
Agnar Ribe
Hans Petter Henriksen
José Maria Lopez
Einar Otterstad
Stine Bolstad
Dag Jenssen
birdfont og Hans Petter Eliassen
Fricc
Ann Charlotte Berberg

Chevrolet lastebil 1928 lånes ut av Dag Holmer. Overland 1931 eies og føres av Franck Fredriksen. Buick 1926 eies og føres av Sigmund Åkvik. M/S Dalen lånes ut av Arnold Nomme.

Produsent: Hans Petter Eliassen

Arrangør: Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival

Flukten hadde urpremiere i juni 2008 og ble produsert av Grenland Friteater i samarbeid med Horten kommune.

OFFISIELL SUPPELEVERANDØR

Keops kurs- og arbeidssenter er leverandør av supper i pausen.

Keops er et kommunalt foretak og tiltaksarrangør for NAV. Keops Kurs- og arbeidssenter har som formål å motivere, styrke og bistå mennesker på veien til et yrkesaktivt liv, tiltak eller skolegang. For enkelte deltakere kan hovedmålet være økt livskvalitet gjennom meningsfylt aktivitet.

Keops har følgende avdelinger:

- **Kursavdelingen**
- **Maritim**
- **Miljøverksted**
- **Arbeid med Bistand**
- **Ettervernsenteret**
- **Kafé Påfyll**

Produksjon og salg av suppe, brød og kaffe under "Flukten" er en spennende utfordring for Keops kurs- og arbeidssenter. Oppgaven har krevd innsats, ikke bare fra Kafé Påfyll sine ansatte og deltakere, men også fra ansatte og deltakere i de andre avdelinger i Keops.

Det har vært en fin periode preget av samhold, engasjement, superråd og godt humør. Nå ser vi frem til å servere suppen og være en del av en flott PIT-forestilling.

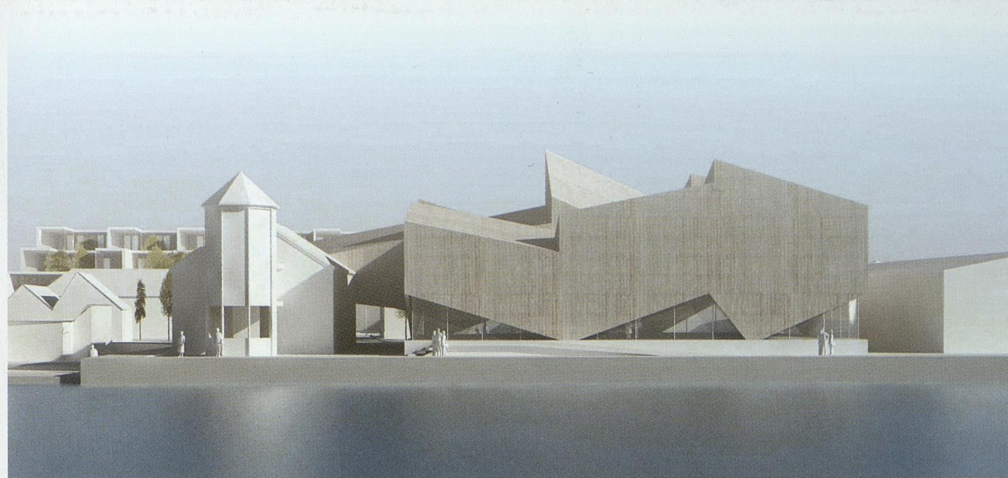
www.porsgrunn.kommune.no/keops

Smuglere, sjøfart og science

Telemark Museum planlegger nytt sjøfartsmuseum i Porsgrunn,
sammen med Vitenl@ben AS og Porsgrund og Omegns Sjømandsforening.

PIT

PORSGRUNN
INTERNASJONALE
TEATERFESTIVAL

FLUKTEN under PIT

Flukten spilles under Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival - PIT 2009. Festivalen anngangeres for 15.gang i tidsrommet 12. - 18.juni.

Under vignetten *hele byen* - én scene ønsker vi å nå et bredt publikum i alle aldre, ved å presentere et stort og variert program, med utøvere fra 13 nasjoner, vist på byens intime teaterscener, store torg, parker, museer, festivalgata og industriområder. Årets program rommer både premierer og internasjonale gjestespill som for første gang presenteres i Norge.

Billetter/info:
www.pit.no
Tlf.: 35 55 66 88

STEDSANS

Grenland Friteater produserer også i år byvandring i Porsgrunn sentrum, i perioden 6. - 10. september.

Følg med i pressen og på www.grenlandfriteater.com

Stor takk til:

Rettighetshaver Sigrid Omre Kjosbakken
Kepps kurs- og arbeidssenter
Svein Harry Bakke Transport
Andreas Rishovd
Veitrafikksentralen
Rick Steele
Skrot-Tor Hylland
Porsgrunnsklubben d.y.
Høydeservice
Oppkjøpsentralen
Fjordfisk, Hvaler
Bautas
Bryns Blomster
Grenland Havnevesen
Moratel
Grenen Digitaltrykkeri
Grenland Mekaniske
Fri og Skjæv Martitim as
Eidar Grubbe
Brit Storberget
Dagfinn Mogstad
Lars Løberg Andersen
Finn Resch
Terje Grønhaug
Stein Erik Jensen
Velvillige naboer i Tollbugata

DOWN TOWN

Flukten 2009 er støttet av

Generalsponsor

Hovedsponsor

Grenland Friteaters Venner

Heroya Næringspark AS

Grenland Friteater
Huken 3D
3921 Porsgrunn
www.grenlandfriteater.com

Flukten

Depotbiblioteket

11G016400

På livets lange brede landevei
Der hender jo så mangt
Og når du fram er kommet er du like langt
Men, vandret du på smale sti
Du kanskje sukket tungt:
- Akk, livet er forbi.

